

Plan van Aanpak Fietsstimulering 2018

Versie: definitief

31 juli 2018

1. Aanleiding

Fietsen is gezond, draagt bij aan de klimaatdoelstellingen en zorgt voor de nodige spitsmijdingen. De fiets is een goed en aantrekkelijk alternatief voor de auto, zeker als er voldoende flexibiliteit blijft voor de werknemer. In het Beter Benutten Vervolgprogramma is veel ervaring opgedaan met fietsstimulering, ook in de regio Zwolle. Met de verschillende maatregelen, projecten en acties is veel bereikt en voor de komende periode wordt het zaak de overstappers naar de fiets op de fiets te houden en nog meer forenzen (en andere doelgroepen) te verleiden eveneens te gaan fietsen. De ambitie (Overijssel breed) is om 20 tot 30 procent meer fietskilometers te gaan realiseren (in lijn met de Nationale Fietsagenda van de Tour de Force) en zo een bijdrage te leveren aan een betere bereikbaarheid, gezondheid en vitaliteit, duurzaamheid en CO2-reductie. De provincie zet in op een brede aanliegroute met aandacht voor infrastructuur, voorzieningen, veiligheid en gedrag. Daarbij is geleerd van de verschillende beloningsproeven, uitprobeeracties en campagnes zoals deze zijn uitgevoerd in de achterliggende periode. De regio's kunnen gebruik maken van de faciliteiten die de provincie biedt en de regio's zullen een partner vinden in de Provincie (ook financieel) als aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan in projecten en maatregelen.

2. Maatregel, doelen en beoogde effecten

De maatregelen in dit plan zijn gebaseerd op de door de Provincie Overijssel ontwikkelde 'fietskroon' met daarin aandacht voor de fiets, de fietser en infrastructuur en omgeving. Voor heel Overijssel is rondom mobiliteitsknooppunten een regionaal net fiets opgesteld. Dit net is samen met een bovenlokaal fietsnet uiteindelijk bestuurlijk vastgesteld als het kernnet fiets in Overijssel (4.500 km fietsinfra). De komende jaren vinden verdere investeringen plaats voor verbetering van de fietsinfrastructuur. Ook wordt gewerkt aan nieuwe en betere overstappunten (ketenreizen) en voorzieningen voor fiets parkeren. Daar waar de infrastructuur wordt aangepakt zullen we dit direct koppelen met de maatregelen in dit plan van aanpak. In onderliggend plan van aanpak gaat het primair om de fietser en de (gedrags)prikkels die nodig zijn om mensen te verleiden vaker de fiets te pakken. Bovendien beperken we ons tot de doelgroep 'forens', waar het provinciale beleid breder gaat (ook scholieren en recreatie).

In algemene zin heeft de provincie zich tot doel gesteld om in tien jaar tijd het fietsgebruik in Overijssel te verhogen met minimaal 25%. Het doel is verder om tenminste 20% meer fietskilometers te realiseren, waarbij er steeds per maatregel (situationeel) wordt gekeken wat realistisch is. De voortgang wordt gemonitord door het door de provincie gestarte monitoring en evaluatieprogramma, waarin het regionale data genereert en analyseert. Met deze aanpak worden een kleine 900 spitsmijdingen gerealiseerd en bijna 220 ton aan CO2-reductie.

De regio Zwolle kan gebruik maken van de volgende ingrediënten:

- Een groentewinkel vol fietsstimuleringsmogelijkheden, gebaseerd op al uitgevoerde maatregelen en nieuwe ingrediënten. Zwolle (en ook de andere regio's) kunnen hier gebruik van maken. Een concreet voorbeeld is het project Fietsmaatjes dat met succes in Twente heeft gedraaid en navolging kan vinden in Zwolle. Fietsers vragen hierin collega's (automobilisten) om (gemiddeld) 3x per week te gaan fietsen. Zowel de fietser als de overstapper worden daarin beloond, met een maximumhoogte.

- De campagne met als bovenliggende boodschap 'Fietsen Werkt!'. Hoe meer er wordt gewerkt met een herkenbare boodschap, hoe herkenbaarder het wordt. In Zwolle wordt deze campagne voortgezet, in andere regio's kan hiermee worden gestart. De boodschap is een erkenning voor degene die fietst en herkenbaar voor degene die erover denkt te gaan fietsen.
- De stichting (i.o.) 365 dagen fietsen, met daarin onder andere oud coureur en ploegleider Theo de Rooij. Mobiliteitsmakelaars, gebiedsmanagers, projectleiders etc. kunnen deze ambassadeur inzetten voor bijvoorbeeld bijeenkomsten gericht op fietssimulering. De link met de werkgeversaanpak is daarmee evident.
- Innovaties op het gebied van Fiets-ITS (ITS en de fiets, fietsinfra en fietser) waardoor fietsgebruik wordt gestimuleerd, het fietscomfort toeneemt en/of de doorstroming en veiligheid verbeteren;

3. Inhoudelijke raakvlakken

De aanpak sluit direct aan bij de Regionale Mobiliteitsaanpak Overijssel, zoals deze is voortgekomen uit de omgevingsvisie en het Koersdocument Fiets. Door de opname in de omgevingsvisie wordt fietsstimulering ook goed ingebed in andere maatschappelijke opgaven, zoals klimaat en duurzaamheid.

Met de ontwikkeling van de fietskroon zijn de relaties gelegd tussen infrastructuur, gedrag en de fiets als vervoermiddel. Daarin is ook het ontwikkelde kern net fiets van belang. Dit is het centrale grid dat voor de provincie leidend is in het prioriteren van acties en maatregelen. Daarnaast is er uiteraard een link met de eerdere projecten in de regio zoals de e-bike probeerpools en Spitsfietsen, en is er een directe link met de werkgeversaanpak. Dit laatste kan worden versterkt door de koppeling met de stichting 365 dagen fietsen. Verder van belang is de ambitie om meer coördinatie aan te brengen in de aanpak in de verschillende gebieden. Belangrijk is ook de continue wisselwerking met de werkgeversaanpak. Werkgevers die ervaren dat meer medewerkers gaan fietsen grijpen dit ook vaak aan voor een discussie over hun mobiliteitsbeleid. De makelaars kunnen hier direct in helpen, bijvoorbeeld door mee te denken over sturend (stringent) parkeerbeleid i.c.m. positieve en negatieve prikkels om vaker de fiets te gebruiken.

4. Aanpak en planning

Voor 2018 zijn de volgende elementen in de aanpak van belang.

- Continuering van de campagne Fietsen Werkt!, met daarin verschillende prikkels, uitingen etc. en gebruik makend van verschillende (social media) kanalen. Daartoe gaan we onder andere verder met het koppelen van de deelnemers van het afgeronde project Spitsfietsen (bijna 3000 gebruikers) aan deze campagne en betrekken we nieuwe deelnemers vanuit bestaande en nieuwe gebieden. Op het platform Fietsen Werkt! Wordt bovendien alle initiatieven die er lopen zichtbaar. Fietsen werkt! Zorgt voor (h)erkenning zal gericht worden ingezet rondom alle activiteiten en werkzaamheden aangaande de fiets. Dat betekent ook als er sprake is van (bijvoorbeeld) uitbreiding of verbetering van de fietsinfrastructuur of bij de aanleg van voorzieningen (zoals oplaadpunten).
- Inzet van ambassadeurs (zoals Theo de Rooij) voor (bijvoorbeeld) werkgeversbijeenkomsten gericht op fietsstimulering – 2^e helft van 2018 (maar ook daarna in aanpak 2019-2021), om zo werkgevers en hun werknemers een extra stimulans te geven;
- Uitwerking van een nieuw fietsstimuleringsproject, waar mogelijk conform de opzet van Fietsmaatjes. Uitwerking vindt plaats in de zomer, de start in september. De uitwerking hiervan vindt plaats in nauwe samenspraak met het Ministerie van I&W, passend binnen de huidige (fiscale) kaders en mogelijkheden.
- Inzet van een ontwikkelaar voor de Groentewinkel (inventariseren, aanjagen, opzetten en organiseren). Nadrukkelijk geldt daarbij dat de Groentewinkel gebruik zal maken van bestaande

evaluaties, projecten, leermomenten, etc. Niet alleen uit de regio maar landelijk. Op die manier ontstaat geleidelijk aan ook een beeld van de witte vlekken die er nog zijn ten aanzien van fietsstimulering. Zo ontstaat er geleidelijk aan ook een menukaart met succesvolle maatregelen en projecten als leidraad voor gemeente, werkgever, logistiek, etc.

- Optimaliseren van het fietsnetwerk door middel van Intelligente Transport Systemen (ITS). Hierbij richten we ons op toepassingen voor de fiets (remlicht, waarschuwingen voor autoverkeer), de fietser (slimme APP met routeinformatie, beschikbaarheid parkeerplaatsen, reservering deelfietsen, e.d.) en fietsinfra (slimme verlichting, waarschuwing voor verkeersonveilige situaties, e.d.). In 2018 willen we enkele experimenten doen waarin wordt getest hoe we de fietser meer voorrang kunnen geven (passend in het hele netwerk), door te werken met regensensoren (voorrang bij slecht weer) en door een betere informatievoorziening. Ook wordt er (mede in Europees perspectief) gekeken naar mogelijkheden om fietsers te waarschuwen bij gevaarlijke situaties. Op deze manier neemt de doorstroming en veiligheid voor fietsers en daarmee het gebruik toe. Onderdelen die we oppakken:
 - Samenwerking met fietsfabrikanten (Cortina) om meer innovatie in de fiets te verwerken.
 - Starten met een Fietsinnovatie community (4 o's Onderwijs, Organisaties, Ondernemers, Overheid) met daarin aannemers, ingenieursbureaus (RHDHV), scholen (Windesheim) etc. om met hen steeds het gesprek te voeren over innovatieve kansen en deze benutten voor het tot stand brengen van concrete projecten. De uitvoering hiervan zal overigens pas vanaf 2019 plaatsvinden.
 - Koppeling maken met parkeren en andere voorzieningen (beschikbaarheid, gebruik, data)
 - Slimme reserveringen voor deelfietsen
 - Verzamelen en analyseren van gebruikersdata, om zo informatie te genereren over routes, doorstroming, onderhoud etc.

Planning en uitvoering								
	2018				2019			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Campagne Fietsen werkt!								
Inzet ambassadeurs via 365 fietsen								
Fietsstimuleringsproject (voorbereiding en uitvoering)								
Ontwikkelen 'Groentewinkel'								
(Experimenten met) Fiets-ITS								

6. Organisatie

Trekker is de Provincie Overijssel, in nauwe samenspraak met de gemeenten. Op dit moment wordt er overleg gevoerd met de provincie over een passende organisatiestructuur vanaf 2019. Daarbij wordt zeker ook gekeken naar de afstemming met Twente om e.e.a. zo uniform mogelijk aan te gaan sturen. De regio wordt groter (regio Zwolle, West Overijssel). Dit zal betekenen dat de (formele) aansturing in 2019 waarschijnlijk anders zal zijn. Van het ministerie van I&W wordt verwacht dat zij integraal reflecteren op de voortgang van de aanpak, kennis en ideeën inbrengen rondom de nieuwe thema's (bijvoorbeeld in relatie tot het klimaatakkoord), ondersteuning bieden waar nodig of gewenst en meedenken en suggesties leveren voor de nieuw vorm te geven organisatiestructuur.

7. Kosten en financiering

Maatregel	Budget in € ex BTW
Fietsstimulering <ul style="list-style-type: none">• Fietsen Werkt!• Beloningsactie (Fietsmaatjes)• Groentewinkel	395.000
Fiets-ITS / Fiets Innovatie Community	75.000
Fiets Thuiszorgmedewerkers (zie separaat PvA)	110.000

Toelichting bij de tabel:

- Het gaat hier om de kosten en financiering 2018. Fietsstimulering zal zeker ook onderdeel zijn van de nieuwe aanpak slimme en duurzame mobiliteit. Besluitvorming over een eventuele rijksbijdrage voor 2019-2021 vindt later in het jaar plaats.
- In de berekening van de kosten voor de verschillende onderdelen is gestart vanaf Q3, omdat de maatregelen in Q1 en Q2 nog gefinancierd worden vanuit de overloop van bestaande BBV-programma.
- Ontvanger van de Rijksbijdrage is de Provincie Overijssel. De Provincie stelt de bijdrage beschikbaar aan de regio.

8. Risico's en beheersing van risico's

Nr.		Belangrijkste risico's	Kans van optreden	Mogelijke gevolgen			Beheersmaatregel
				Effect	Tijd	Geld in K€	
1	Campagne	Er worden in de regio verschillende campagnes opgezet	Middel	Versnippering	geen	geen	Campagne aantrekkelijk en makkelijk toepasbaar maken Koppeling leggen met voorwaarden financiering
2	Fietsstimulering	Uitwerking loopt stroef Aantal deelnemers valt tegen	Middel Klein	Minder spitsmijdingen en CO2-reductie	Geïnvesteerde uren	uren	Gebruik maken van kennis Ministerie/elders Intensiveren rol makelaars en bottom-up benadering
3	Fiets ITS	Komen moeizaam van de grond Geen afstemming met andere fietsactiviteiten	Middel Klein	Minder CO2 reductie	Geïnvesteerde uren	geen	Link maken met verbeteringen infrastructuur Integraal aansturen